

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΑΙ ΣΤΑΣΗ
ΦΙΛΟΞΕΝΙΑΣ ΣΤΗ ΛΙΜΝΗ ΚΑΡΛΑ

ΓΡΑΒΑΝΗ ΓΕΩΡΓΙΑ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ :
ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

ΤΙΤΛΟΣ: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΑΙ ΣΤΑΣΗ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑΣ ΣΤΗ ΛΙΜΝΗ ΚΑΡΛΑ

ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ: ΓΡΑΒΑΝΗ ΓΕΩΡΓΙΑ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ: ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Η ταυτότητα του επισκέπτη της λίμνης Κάρλας ανήκει σε ένα ευρύ φάσμα ατόμων που επιθυμούν να τη βιώσουν, όπως: ειδικούς μελετητές και αναλυτές που ασχολούνται με το τοπίο, τμήματα σχολείων με στόχο την περιβαλλοντική ενημέρωση των μαθητών μέσα από τη διάδραση με τη φύση, μεμονωμένοι αλιείς ή ομάδες που επιθυμούν να ψαρέψουν, ομάδες αγροτών που επιθυμούν να πραγματοποιήσουν κάποιο συνέδριο ή, και ερασιτέχνες επισκέπτες για τους οποίους το συγκεκριμένο τοπίο αποτελεί σημείο αναφοράς.

Ερχόμενος στο σημείο εκκίνησης και αφού έχει αφήσει το όχημά του ο επισκέπτης συναντά ένα χώρο υποδοχής και ενημέρωσης. Η περιπλάνηση στο χώρο της λίμνης συνεχίζει μέσω μια διαδρομής με κατάληξη σε ξύλινο deck που εισχωρεί στη λίμνη. Εκεί οι θεατές παρακολουθούν την δύση του ηλίου, ο περίπατος σε αυτό αποτελεί ένα παρατηρητήριο φύσης ενώ με βάρκες και κανό μπορούν να περιηγηθούν στη λίμνη. Διακλαδώσεις αυτού του κεντρικού διαδρόμου δημιουργούν ένα χωρικό δίκτυο που έχει τη μορφή κυματισμού. Σε αυτό εντάσσονται οι κατοικίες φιλοξενίας (δωμάτια 3-4 ατόμων, δίκλινα δωμάτια και μονόκλινα). Λίγο πριν το τέλος του κεντρικού διαδρόμου και εκατέρωθεν αυτού βρίσκονται οι χώροι για την περιβαλλοντική ενημέρωση, ένας εκθεσιακός χώρος καθώς και ένα εστιατόριο με θέαση προς τη λίμνη. Η πρόταση βασίζεται στην φιλοσοφία της λειτουργικής αυτονομίας των βασικών προγραμματικών χρήσεων με απόλυτη σαφήνεια αλλά την ταυτόχρονη αντίληψη και σεβασμό της αστικής και μορφολογικής τοπογραφίας του τεμαχίου. Το τεμάχιο βρίσκεται σε περιοχή με χαμηλή δόμηση, και η συνθετική πρόταση επιλέγει την κατασκευή ισόγειων τεμαχίων τοποθετημένων σημειακά με τέτοιο τρόπο που προκύπτει επείτα από παραλληλισμό των διαδρόμων με τους κυματισμούς της λίμνης. Μέσα από το ψηλάφισμα των υλικών, των χρωμάτων και των υφών του τοπίου της λίμνης Κάρλας, δημιουργείται ένα κτίριο γήινο και έντονα βιωματικό, όπου ο επισκέπτης μπορεί να αναγνώσει άμεσα μέσα από τα υλικά και τις υφές της κατασκευής, Η οξειδωμένη γη προσλαμβάνεται μέσα από την επένδυση των εξωτερικών τοιχοποιιών με πάνελ από χαλύβινο κράμα CORTEN. Η χρησιμοποίηση ξύλινου εξωτερικού δαπέδου στα εξωτερικά δάπεδα της εισόδου και στον εξωτερικό χώρο του αναψυκτηρίου παραπέμπει στα χρώματα και στις υφές της χλωρίδας της περιοχής. Η βλάστηση, σε μεγάλη έκταση καθώς και στα δώματα (φυτεμένα) υπενθυμίζουν στον επισκέπτη το φυσικό τοπίο, μέσα στο οποίο εντάσσεται το κτίριο.

Απώτερος σκοπός είναι “να πάρει ξανά ζωή” η λίμνη Κάρλα ενημερώνοντας και ευαισθητοποιώντας την κοινωνία με την παροχή ενός οργανομένου χώρου φιλοξενίας.

TITLE: ENVIRONMENTAL AND HOSPITALITY CENTER AT LAKE KARLA

STUDENT: GRAVANI GEORGIA

SUPERVISOR: TRIANTAFFILIDIS GEORGIOS

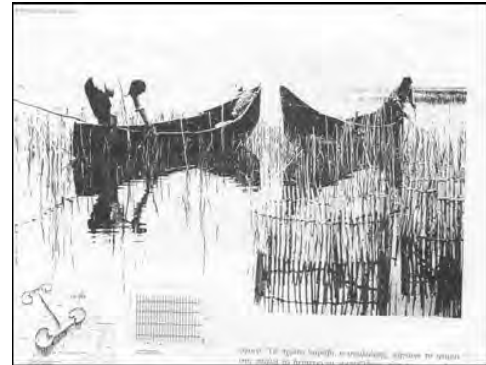
Lake's Karla visitor identity belongs to a wide range of people who wish to experience it, such as: special scholars and landscape analysts, school departments with the aim of enhancing the environmental awareness of the pupils through interaction with nature, individual fishermen or groups wishing to fish, groups of farmers wishing to hold a conference, or amateur visitors for whom this landscape is a point of reference. Coming to the starting point and having left the vehicle, the visitor meets a reception and an information area. The wandering in the lake area continues through a path leading to a wooden deck which enters the lake. Here the spectators can watch the sunset, and observe, while they can also have a tour with boats and canoes. Crossing this central corridor creates a spatial network in the form of waves. This installation provides accommodation for 3-4 persons, it also has double rooms and single rooms. Shortly before the end of the main corridor and on either side of it there are the environmental information areas, an exhibition area and a restaurant overlooking the lake. The proposal is based on the philosophy of functional autonomy of the basic programming uses with absolute clarity but the simultaneous perception and respect of the urban and morphological topography of the piece. The piece is located in a low-built area, and the synthetic proposal opts for the construction of ground-level pieces placed pointwise in a form that follows the waves of the lake. Through the palm of the materials, colors and textures of the landscape of Lake Carla, an earthy and intensely experiential building is created, where the visitor can read directly through the materials and textures of the construction. The oxidized earth is taken up by lining of exterior walls with CORTEN steel alloy panels. The use of wooden exterior floor on the outside floors of the entrance and the outside of the refreshment point to the colors and textures of the flora of the area. The vegetation, to a large extent and to the roofs (planted), reminds the visitor of the natural landscape in which the building is included. The ultimate goal is to "get life again", Lake Carla, by informing and sensitizing society by providing an organized space of hospitality.

θερμά ευχαριστώ στον επιβλέπων καθηγητή μου Τριανταφυλλίδη Γεώργιο για την πολύτιμη βοήθεια και τις συμβουλές του σε όλη τη διάρκεια της συνεργασίας μας

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η λίμνη Κάρλα, γνωστή και με την ονομασία Βοιβής, ήταν λίμνη η οποία αποξηράνθηκε το 1962, επειδή την εποχή εκείνη προκαλούσε πλημμύρες στις πέριξ γεωργικές καλλιέργειες, ενώ ορισμένες βαλτώδεις εκτάσεις γύρω της προκαλούσαν την έντονη παρουσία εντόμων. Βρισκόταν νοτιοανατολικά της Λάρισας, κοντά στις βόρειες πλαγιές του Πηλίου, στα όρια των Νομών Λαρίσης και Μαγνησίας. Η αποξήρανση της λίμνης Κάρλας άρχισε στο τέλος Αυγούστου του 1962 αποδίδοντας 80.000 στρέμματα καλλιεργήσιμης γης στους αγρότες της Θεσσαλίας. Ωστόσο, διαπιστώθηκε ότι οι επιπτώσεις στο οικοσύστημα της περιοχής ήταν μεγαλύτερες από το όφελος που προσέφερε η αποξήρανσή της. Πριν λίγα χρόνια αποφασίστηκε η επανασύσταση της λίμνης Κάρλας και άρχισε η υλοποίηση ενός από τα μεγαλύτερα έργα της Ελλάδος. Η νέα λίμνη Κάρλα θα έχει έκταση 38.000 στρεμμάτων. Το έργο περιλαμβάνει μεγάλα αναχώματα (από την ανατολική τη νότια και τη δυτική πλευρά της λίμνης), μεγάλους συλεκτήρες οι οποίοι θα μεταφέρουν τα νερά της βροχής αλλά και νερά από τον ποταμό Πηνειό στο εσωτερικό της λίμνης, αντιπλημμυρικά και αρδευτικά έργα, δεντροφυτεύεις, μουσείο λιμναίου πολιτισμού, κέντρα πληροφόρησης πολιτών, κατασκευή δύο μικρών νήσων εσωτερικά της λίμνης για καταφύγια πουλιών, δρόμους περιμετρικά της λίμνης, πλακόστρωτα μονοπάτια στην γύρω περιοχή, ποδηλατόδρομους κλπ. Ωστόσο σήμερα το οικοσύστημά της εξακολουθεί να παλεύει για την επιβίωση καθώς ο σχεδιασμός για την ανασύσταση της λίμνης δεν πρόβλεψε την εξασφάλιση της ποιότητας του νερού που θα εισέρχεται σε αυτή, με αποτέλεσμα σύντομα να αντιμετωπίσει σοβαρό πρόβλημα ευτροφισμού από βιομηχανικά και κτηνοτροφικά λύματα, φυτοφάρμακα και λιπάσματα. Κι όμως, η προσπάθεια ανασύστασης της λίμνης Κάρλας είχε αρχίσει να αποδίδει καρπούς στην πανίδα. Στην Κάρλα έχουν καταγραφεί 128 είδη ορνιθοπανίδας, τα 106 μεταναστευτικά. Επίσης στην περιοχή της καταγράφηκε ένας μεγάλος αριθμός σπάνιων και απειλούμενων θηλαστικών, μεταξύ αυτών ο αγριόγατος, το ζαρκάδι, το ελάφι, 11 είδη αμφίβιων και 24 είδη ερπετών. «Η λίμνη έχει αρχίσει να ξαναεποικίζεται, κυρίως από πουλιά. Τώρα έχουμε συχνούς θανάτους ψαριών και το οικοσύστημα υποφέρει. Η βιοποικιλότητα είχε αρχίσει να επανακάμπει, αλλά δεν τη βοηθούμε κι εμείς οι άνθρωποι».

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

εικ. 1.1 Ψαράδες στη Λίμνη Κάρλα
φωτογραφικό αρχείο Δημήτρη Λέτσιου

Πριν από την αποξήρανσή της, γύρω από τη λίμνη Κάρλα, είχε αναπτυχθεί ένας πολιτισμός που ως πυρήνα του είχε το νερό. Η βιωματική σχέση των ψαράδων της περιοχής με τη λίμνη, μέχρι την αποξήρανσή της, περιγράφεται με έντονο συναισθηματισμό. Οι Καναλιώτες ψαράδες έφευγαν από το χωριό αμέσως μετά το Δεκαπενταύγουστο κι επέστρεφαν την Κυριακή των Βαΐων, τον επόμενο χρόνο. Η αναχώρηση γινόταν κατά ομάδες, τα λεγόμενα ντουκάνια.

Οι ομάδες αυτές αποτελούνταν από 2-6 άτομα, μερικές φορές από 7-8. Πήγαιναν προς το βόριο μέρος της λίμνης, (προς το χωριό καλαμάκι) όπου έκαναν αναγνώριση για να φτιάξουν τις καλύβες τους. Εκεί στις απέραντες εκτάσεις με τις καλαμιές, τα βούρλα και τα ραγάζια έφτιαχναν με μοναδικό τρόπο τις στρογγυλές καλύβες τους επάνω στην επιφάνεια της λίμνης. Τα μέλη κάθε ομάδας έκαναν αναγνώριση και διάλεγαν το «φουντάνι». Δηλαδή το μέρος όπου θα κατασκεύαζαν την καλύβα. Το μέρος αυτό ήταν δέκα στρέμματα περίπου με ραγάζια και καλάμια. Το βάθος του νερού στο σημείο αυτό ήταν περίπου 50 εκατοστά, γιατί το χειμώνα ανέβαινε η στάθμη του νερού άλλο ένα μέτρο περίπου. Στη συνέχεια η ομάδα έκοβε στο βουνό 10-25 (ανάλογα με το μέγεθος της καλύβας) μακριά ξύλα (λούρα) 6-10 μέτρα μήκος που θα χρησιμοποιούνταν ως όρθια στηρίγματα της καλύβας και 30 – 40 λούρα 3-4 μέτρα μήκος που θα χρησιμοποιούνταν ως οριζόντια στηρίγματα της καλύβας (ζώσματα). Ακόμη έφτιαχναν 30 – 40 δέματα με κλαδιά που έκοβαν από λυγαριές ή άλλους θάμνους. Τα λούρα και τα δέματα τα μετέφεραν από το βουνό στις όχθες της λίμνης με ζώα ή στον ώμο κι από εκεί με καράβια στο φουντάνι (σημείο κατασκευής της καλύβας) μέσα στη λίμνη.

Αποφωτογραφία από το αρχείο του Κέντρου για την Αλιεία και το Ψάρεμα, στο Ίνστιτούτο Τεχνολογίας Αγροτικής Οικονομίας και Ανάπτυξης. Ψαροκαλύβες, κατά την ανάκληση από τον αρχαιολογικό χώρο της Ακρόπολης.

εικ. 1.2 Ψαροκαλύβες στη Λίμνη Κάρλα
φωτογραφικό αρχείο Δημήτρη Λέτσιου

Οι ψαροκαλύβες

Αφού έφτιαχναν την καλύβα πάνω στα νερά της λίμνης, στην κορυφή της καλύβας τοποθετούσαν ξύλινο σταυρό και μέσα στην καλύβα το εικόνισμα του Αγίου Νικολάου.

Στο Κέντρο του δαπέδου της καλύβας τοποθετούσαν μια τετράγωνη πλάκα πάχους περίπου 5 εκατοστά (πέτρινη εστία) και γύρω από αυτή τέσσερις μακρόστενες πέτρες που έμεναν στη θέση τους στερεωμένες με 4 πασσάλους μπηγμένους στο νερό.). Έτσι δημιουργούσαν κοίλωμα στην πέτρινη εστία, το άλειβαν με λάσπη κι η φωτοκαγιά (εστία) ήταν έτοιμη.

Από την κορυφή της καλύβας κρεμούσαν ένα σχοινί πάνω στη φωτοκαγιά που στο κάτω μέρος είχε ξύλινο γάτζο. Από το γάτζο κρεμούσαν την κακκαβούλα (μπακιρένιο σκεύος σε σχήμα ενός μικρού καζανιού) για μαγείρεμα. Άλλο σκεύος που χρησιμοποιούσαν ήταν το τηγάνι.

Τη νύχτα κοιμόντουσαν μέσα στην καλύβα σε κυκλική διάταξη γύρω από τη φωτιά σε στρώματα από καλάμια χωρίς να βγάζουν τα ρούχα τους. Το χειμώνα φορούσαν χοντρά ρούχα και μπότες. Επίσης μακριά παντελόνια μέχρι το στήθος από δέρμα κατσίκας μ' ενσωματωμένες μπότες φορούσαν όταν ψάρευαν με γρίπο και μακαρά για να μπαίνουν μ' αυτά στο νερό. Μετά το βραδινό φαγητό τις ατέλειωτες νύχτες του χειμώνα πριν κοιμηθούν συνήθιζαν να λένε παραμύθια κι ιστορίες.

Κάθε ντουκάνι (ομάδα) είχε την καλύβα του αλλά και τον αρχηγό του (καπετάνιο). Τον τίτλο του καπετάνιου έπαιρνε ο εμπειρότερος και μεγαλύτερος σ' ηλικία ψαράς. Τα καθήκοντα του καπετάνιου ήταν διοικητικά. Φρόντιζε για την καλή συνεργασία κι αποδοτικότητα της ομάδος, είχε την ευθύνη για το ψάρεμα και το όνομά του γραφόταν στις διπλότυπες αποδείξεις παράδοσης των ψαριών στη σκάλα.

Καλύβες μέσα στη λίμνη έφτιαχναν μόνο οι Καναλιώτες ψαράδες κι ελάχιστοι από άλλα χωριά.

εικ. 1.3 σκηνές από την καθημερινή ζωή των Καναλιωτών ψαράδων
φωτογραφικό αρχείο Δημήτρη Λέτσιου

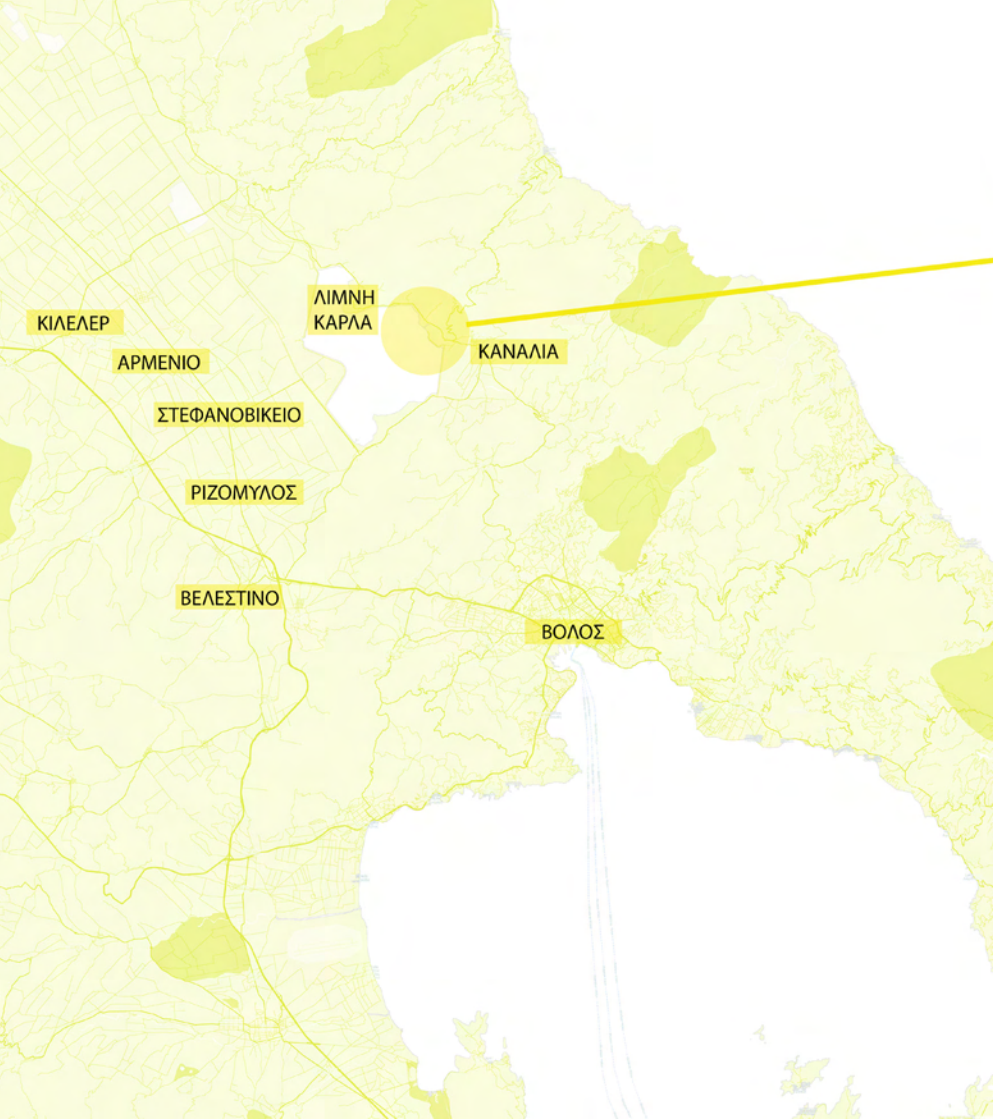

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΑΙ ΣΤΑΣΗ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑΣ ΣΤΗ ΛΙΜΝΗ ΚΑΡΛΑ

Η ταυτότητα του επισκέπτη της λίμνης Κάρλας ανήκει σε ένα ευρύ φάσμα ατόμων που επιθυμούν να τη βιώσουν, όπως: ειδικούς μελετητές και αναλυτές που ασχολούνται με το τοπίο, ομάδες φοιτητών που στόχο έχουν να ερευνήσουν από τη δική τους οπτική το τοπίο της λίμνης, τμήματα σχολείων με στόχο την περιβαλλοντική ενημέρωση των μαθητών μέσα από τη διάδραση με τη φύση, μεμονωμένοι αλιείς ή ομάδες που επιθυμούν να ψαρέψουν, ομάδες αγροτών που επιθυμούν να πραγματοποιήσουν κάποιο συνέδριο ή, και ερασιτέχνες επισκέπτες για τους οποίους το συγκεκριμένο τοπίο αποτελεί σημείο αναφοράς. Απώτερος σκοπός είναι “να πάρει ξανά ζωή” η λίμνη Κάρλα ενημερώνοντας και ευαισθητοποιώντας την κοινωνία με την παροχή ενός οργανομένου χώρου φιλοξενίας.

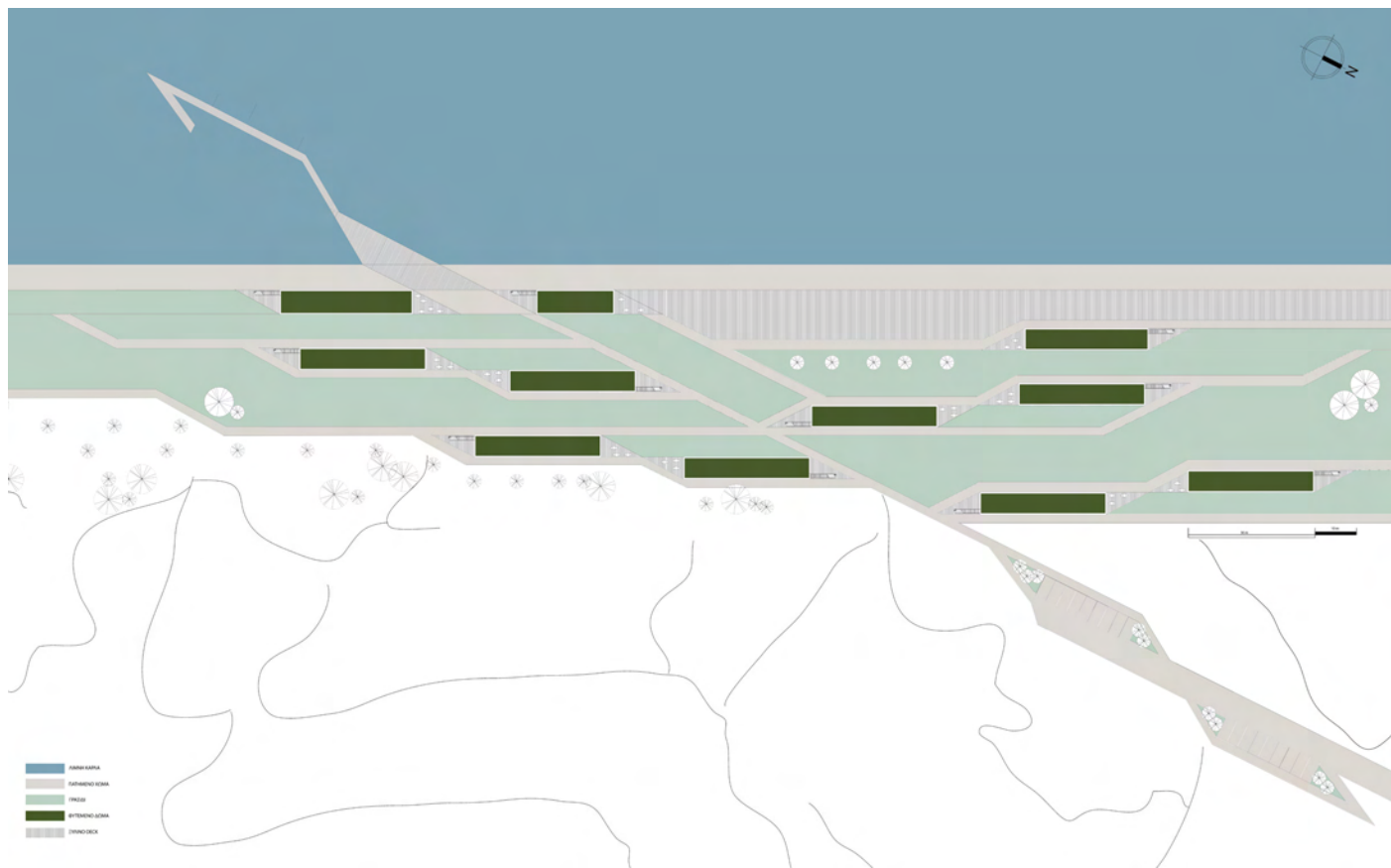
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Ερχόμενος στο σημείο εκκίνησης και αφού έχει αφήσει το όχημά του ο επισκέπτης συναντά ένα χώρο υποδοχής και ενημέρωσης. Η περιπλάνηση στο χώρο της λίμνης συνεχίζει μέσω μια διαδρομής με κατάληξη σε ξύλινο deck που εισχωρεί στη λίμνη. Εκεί οι θεατές παρακολουθούν την δύση του ηλίου, ο περίπατος σε αυτό αποτελεί ένα παρατηρητήριο φύσης ενώ με βάρκες και κανό μπορούν να περιηγηθούν στη λίμνη. Διακλαδώσεις αυτού του κεντρικού διαδρόμου δημιουργούν ένα χωρικό δίκτυο που έχει τη μορφή κυματισμού. Σε αυτό εντάσσονται οι κατοικίες φιλοξενίας (δωμάτια 3-4 ατόμων, δίκλινα δωμάτια και μονόκλινα). Λίγο πριν το τέλος του κεντρικού διαδρόμου και εκατέρωθεν αυτού βρίσκονται οι χώροι για την περιβαλλοντική ενημέρωση, ένας εκθεσιακός χώρος καθώς και ένα εστιατόριο με θέαση προς τη λίμνη.

ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΟΙΚΟΠΕΔΟΥ

Η είσοδος στην τοποθεσία του οικοπέδου γίνεται από διαμορφωμένο χωματόδρομο από την επαρχιακή οδό Αγιάς-Βόλου που σε οδηγεί και στο πιο κοντινό χωριό, αυτό των Καναλιών. Σε απόσταση 25χλμ από το Βόλο και 5 χλμ περίπου από το Δημοτικό Διαμέρισμα της Κερασιάς και 15χλμ περίπου από το Δ.Δ. Στεφανοβικείου σχεδόν στους πρόποδες του Μαυροβουνίου και μπροστά του απλώνεται η λίμνη καρλα.

ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΟ

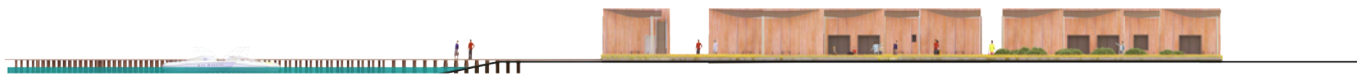
ΒΟΡΕΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΨΗ

ΝΟΤΙΟΔΥΤΙΚΗ ΟΨΗ

ΒΟΡΕΙΟΔΥΤΙΚΗ ΟΨΗ

ΝΟΤΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΨΗ

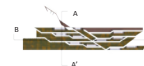

ΕΓΚΑΡΣΙΑ ΤΟΜΗ Α-Α

ΔΙΑΜΗΚΗΣ ΤΟΜΗ Β-Β

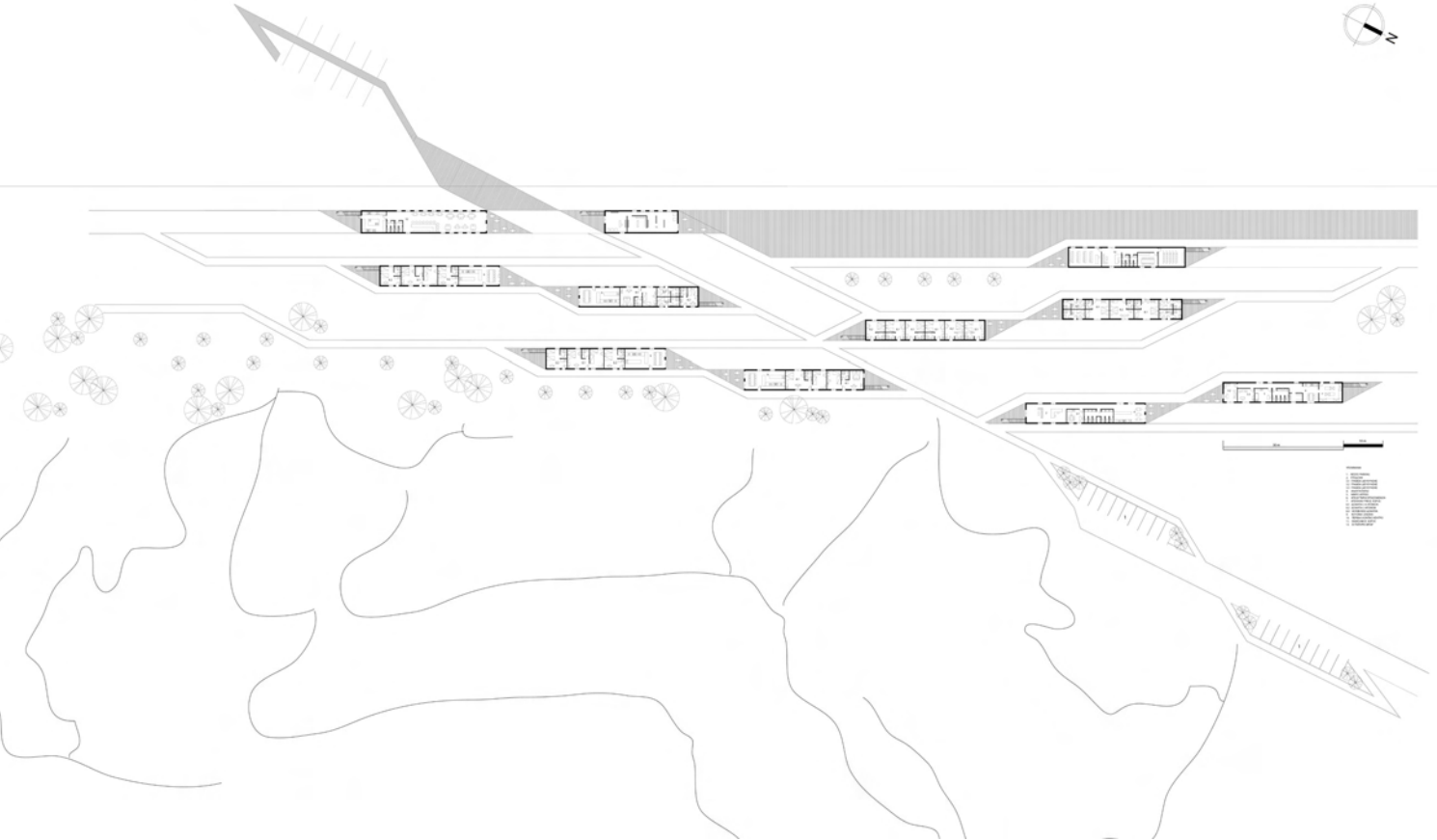
Υλικά, χρώματα, υφές

Μέσα από το ψηλάφισμα των υλικών, των χρωμάτων και των υφών του τοπίου της λίμνης Κάρλας, δημιουργείται ένα κτίριο γήινο και έντονα βιωματικό, όπου ο επισκέπτης μπορεί να αναγνώσει άμεσα μέσα από τα υλικά και τις υφές της κατασκευής, τα μοναδικά χαρακτηριστικά της περιοχής.

Η οξειδωμένη γη και το νερό μεταφέρονται στην κατασκευή άμεσα ή έμμεσα μέσα από την επιλογή των υλικών. Η υφή είναι τραχιά και τα χρώματα γήινα.

- Η οξειδωμένη γη προσλαμβάνεται μέσα από την επένδυση των εξωτερικών τοιχοποιιών με πάνελ από χαλύβινο κράμα CORTEN (weathering steel).
- Η χρησιμοποίηση ξύλινου εξωτερικού δαπέδου στα εξωτερικά δάπεδα της εισόδου και στον εξωτερικό χώρο του αναψυκτηρίου παραπέμπει στα χρώματα και στις υφές της χλωρίδας της περιοχής που αποτελείται από πλατάνια, σκλήρθρες, λεύκες, φτελιές, καλαμιές, αρμυρήθρες και άλλα.
- Η βλάστηση, σε μεγάλη εκταση καθως και στα δώματα (φυτεμένα) υπενθυμίζουν στον επισκέπτη το φυσικό τοπίο, μέσα στο οποίο εντάσσεται το κτίριο.

ΚΑΤΟΨΗ ΙΣΟΓΕΙΟΥ

ΣΚΙΤΣΑ ΠΟΡΕΙΑΣ

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟ ΣΕΝΑΡΙΟ

-Η πρόταση βασίζεται στην φιλοσοφία της λειτουργικής αυτονομίας των βασικών προγραμματικών χρήσεων με απόλυτη σαφήνεια αλλά την ταυτόχρονη αντίληψη και σεβασμό της αστικής και μορφολογικής τοπογραφίας του τεμαχίου. Το τεμάχιο βρίσκεται σε περιοχή με χαμηλή δόμηση, και η συνθετική πρόταση επιλέγει την κατασκευή ισόγειων τεμαχίων τοποθετημένων σημειακά με τέτοιο τρόπο που προκύπτει

-Η πρόταση δύναται να λειτουργήσει, ως ενιαίο σύμπλεγμα ή αυτόνομα ανά λειτουργική ενότητα, δίνοντας την ευχέρεια για μεταβλητότητα ή εναλλαξιμότητα στις χρήσεις και στο πρόγραμμα λειτουργίας του κάθε χώρου ξεχωριστά, και σε συνάρτηση με τον υπαίθριο πυρήνα πρασίνου.

-Η συνθετική πρόταση σέβεται την υφιστάμενη δεντροφύτευση και οι κτιριακοί όγκοι χωροθετούνται έχοντας περιμετρικά τους πρασίνο. Τα υφιστάμενα δέντρα διατηρούνται και εντάσσονται στην οργάνωση του υπαίθριου εσωτερικού κήπου προσφέροντας σκίαση στο επίπεδο των διαδρόμων ενώ ταυτόχρονα τα φυτεμένα δώματα που προσφέρονται για θέαση δίνουν επιπλέον αρμονία με το τοπίο.

-Οι μορφές των κτιρίων είναι απλές, συμπαγής, δωρικές. Ο επισκέπτης – περαστικός το αντιλαμβάνεται σαν τη φυσική προέκταση του τοπίου.

